

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.20.639/2013/6.szám

A Kúria a dr. Rola Jolán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bertók Gyula ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt a Csongrádi Városi Bíróságnál 2.P.20.290/2011. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.852/2012/7. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által 16. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 141.100 (száznegyvenegyezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A kizárólag fafeldolgozó technikai szakképzettséggel rendelkező, 1974. év óta a munkakörben dolgozó felperest 1983. évben személygépkocsi ütötte el, ennek során koponya és bal tibia sérüléseket szenvedett. 2001. február 23-án munkahelyén a gyalugép jobb kezének gyűrűsujját levágta, a gyűrűsujj végperce részlegesen hiányzik. 2003. július 16-án ugyancsak az asztalosműhelyben végzett munka közben a körfűrész elvágta bal kezének I. és II. ujját. Mindkét ujjpercének 4/5-e amputált. 2004. évben baloldali pattanó gyűrűsujj miatt ínhüvelyszájadék bemetszését végezték nála.

A felperes 2007. április 3. és 2007. december 31. között az M. Kft.-nél dolgozott asztalosként, majd 2008. január 1. és 2008. március 2-á között munkanélküli volt. Ezután 2008. március 3-tól alkalmazta őt a W. Kft. bútorasztalosként, jogviszonya 2008. március 20-án a munkába járás nehézségei miatt megszűnt. A felperes 2007. március 1. és 2008. március 1. közötti egyéves időtartam alatt összesen 8,93 hónapot dolgozott, bruttó 702.000 forint átlagkeresetet ért el, ami havi 78.611 forint, ez a társadalombiztosítási járulékokkal csökkentve havi 65.247 forint.

A felperes munkalehetőség után nézve 2008. március 27-én reggel 8

órákor az alperesek ... szám alatti ingatlanukat felkereste, hogy az ott működtetett MÉH-telep nyitvatartási ideje alatt az I.r. alperestől munkalehetőség felől érdeklődjön. Kerékpárját az alperesi ingatlan területén falhoz támasztotta, ekkor az udvaron egy puli kutya hátulról a nadrágjának derékszíját elkapta, majd a tőle 5-6 méter távolságra lévő német juhász kutya eltépte a láncát és a felperesre ugrott, bal kezét megharapta. Emiatt a felperes bal kezének V. ujj középcsontja darabosan eltörött, a Kórház Sürgősségi Osztályán kellett ellátni. A felperes keze maradványtünetekkel gyógyult. A törés a V. ujj középcsontjának rövidülésével gyógyult, valamint a bal kéz V. kéz középcsontjának vetületében tenyér és kézháti felén fennálló érzészavar alakult ki. Ebből adódóan a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 10%. Ez a sérülés a felperes korábbi sérüléseinek maradványállapotával együtt az asztalos munkavégzésben akadályozza, funkcionálisan a kutyaharapásból származó sérülések kezének használatát tovább rontották, bal kezével finom mozgást igénylő munkát nem tud végezni. A kialakult érzészavar miatt éles eszközzel történő munkavégzés során jelentősen emelkedik az újabb sérülés kockázata. A felperes a bal kéz finom mozgásait nem igénylő, térdhajlítást fokozottan nem igénylő, könnyű fizikai munka végzésére alkalmas, ami többek között asztalosmunka felügyeletét vagy kertészetben növényápolást is jelenthet. A felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértékét - az egyéb sorsszerű betegségekre is tekintettel - az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet II. fokú Bizottságának 2008. szeptember 16-án hozott szakvéleménye 40%-ban határozta meg, ezt 2010. november 23-án az I. fokú Bizottság 44%-ra emelte.

A felperes a perbeli sérüléseiből való felgyógyulását követően alkalmi munkavállalóként dolgozott az L. Kft. fóliatelepén, ahol növényápolási, áruszedési, ültetési és palántázási munkákat végzett, F.I-nél kínai kelt szedett, az Mo. Kft-nél épületbontásnál segédmunkásként dolgozott. A felperes regisztrált álláskereső, 2008. július 29. napjától kezdődően havi 26.710 forint rendszeres szociális járadék ellátásban részesült, amely 2009. január 1-jével havi 27.000 forintra emelkedett.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket kártérítésként 2008. április 1. és 2008. október 31. napja közötti időre keresetkiesés címén 546.110 forint lejárt jövedelem különbözet, ennek 2008. november 1-jétől járó kamatai, továbbá 2008. november 1-jétől havi 63.930 forint összegű járadék és hátralékai megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a Megyei Bíróság 2011. október 13-án kelt 2.Pf.21.389/2011/3. számú határozata nyomán meghozott ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 2008. április 1-jétől 2008. július 29-ig havi 65.247 forint, 2008. július 29-től 2008. december 31-ig havi 28.537 forint, 2009. január 1-jétől folyamatosan havi 28.247 forint

összegű járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen. Megállapította, hogy az alperesek hátraléka 2008. április 1-jétől 2012. május 1-jéig 1.561.800 forint. Kötelezte továbbá az alpereseket a perköltség megfizetésére is.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, a 355. § (1), (2) és (3) bekezdésére, a Ptk. 356. § (1) és 357. § (1) bekezdésére alapította. A bíróság a felperes 2008. március 1. napját megelőző egy évben elért átlagkeresetének meghatározására, valamint ennek alapulvételével a havi járadék összegének kiszámítására igazságügyi könyv- és adószakértőt rendelt ki, és ez alapján határozta meg a felperes munkavégzésének idejét és a részére jövedelempótlásként járó járadékot. Úgy értékelte F.I. és Cs.F. faipari vállalkozók tanúvallomását, hogy a felperes náluk el próbált helyezkedni, azonban őt részben kezének állapota, részben pedig az általuk feladott munkaerő toborzásra szóló hirdetés megjelenését követően bekövetkezett gazdasági változások miatt nem alkalmazták. Elvetette a bíróság a felperes állítását, hogy a baleset nélkül jövedelmében jelentős emelkedés állott volna be. Elfogadta a felperes személyes előadását és az általa csatolt bizonyítékokat annak igazolásául, hogy a továbbiakban a szakképzettségének megfelelő munkát ugyan már nem tudja ellátni, azonban korlátozásokkal egyéb munkák elvégzésére alkalmas, ezt igazolták a felperes által csatolt munkavállalói kiskönyvek is. A bíróság szerint elvárható a felperestől továbbra is, hogy képességeikhez és állapotához mérten munkaviszonyt létesítsen és ezáltal jövedelemszerzése érdekében mindent megtegyen. Elfogadta az elsőfokú bíróság a Megyei Bíróság 2.Pf.21.389/2011/3. számú határozatában szereplő azt az iránymutatást, miszerint a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján a kártérítés vagy egyéb követelés összegének mérlegeléssel történő megállapításának kizárólag abban az esetben van helye, ha minden lefolytatott lehetséges bizonyítás ellenére sem lehet az összeget más módon megállapítani. Rámutatott, hogy sem a felperes előadása, sem a tanúk vallomásai, sem bármilyen beszerezhető okirat vagy szakértői vélemény alapján azt nem lehet összezszerűen pontosan megállapítani, hogy a felperes a tőle elvárt legalább alkalmi jellegű munkavégzés esetén havonta és átlagosan mekkora jövedelemre képes szert tenni, ezért a bíróság a felperestől a jelenlegi állapotában is elvárható jövedelem mértékét a Pp. említett bekezdése alapján bírói mérlegeléssel állapította meg. Ennek során arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperestől közvetlenül a baleset bekövetkeztét követő első négy hónapban a felgyógyulásáig nem volt elvárható, hogy dolgozzék, azonban az ezt követő időszakban, azaz 2008. június 29-től minimálisan elvárható volt az, hogy havi 10.000 forint összegű munkával szerzett keresménnyel rendelkezzen. Ennek megfelelően alakította ki a jövedelempótló járadék összegét.

Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy

kötelezte az I. és II.r. alperest, egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek nem vagyoni kártérítés címén 15 napon belül 500.000 forintot és ennek 2008. március 28-tól járó kamatait. Az I. és II.r. alperes által fizetendő perköltség összegét 20.000 forintra, az államnak járó illeték összegét 30.000 forintra, az előlegezett költség összegét 94.177 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az I. és II.r. alpereseket egyetemlegesen 42.900 forint fellebbezési eljárási illetéknek az állam javára történő megfizetésére is.

A másodfokú ítélet szerint az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelme összecszerúsége körében a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, azonban abból csak részben jutott helyes jogi következtetésre. Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes kártérítési igényének jogalapja körében meghozott jogerős közbenső ítélet nyomán a kártérítés módjának és összegének meghatározása volt az eljárás tárgya, figyelemmel arra is, hogy a bíróság a felperes által igényelt kártérítés módjához - keresetkiesés címén járadék megfizetés - nem volt kötve. Egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a felperes perbeli sérülésével okozati összefüggésben eredeti asztalos szakmájában további munkavégzésre alkalmatlanná vált, ilyen jellegű szakmunkát azóta nem is végez, ezt igazolta a másodfokú eljárásban történt részbizonyítás eredménye is. Ennek nyomán megállapította a másodfokú bíróság, hogy a felperes életminősége a balesetet követően negatívan megváltozott, munkaerő-piaci helyzete elnehezült. Mivel a felperes kártérítésként jövedelemkiesés címén terjesztette elő keresetét, ezért elsődlegesen azt vizsgálta a bíróság, hogy a felperesnél rendszeres jövedelemkiesés megállapítható-e vagy sem, ha igen milyen mértékben. Értékelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes a balesetet megelőzően hosszabb ideje folyamatos munkaviszonyban szakképzettségének megfelelő asztalos munkakörben dolgozott, azután azonban munkanélkülivé vált, majd rövid ideig ismét munkaviszony keretében bútorasztalosként dolgozott, ezután azonban a balesetig munkaviszonya nem volt. Figyelembe vette továbbá, hogy nem bizonyította sikerrel a felperes, hogy ha a balesete nem következett volna be, 2008. április 1-jétől asztalos munkakörben el tudott volna helyezkedni. Úgy értékelte F.I. és Cs.F. faipari vállalkozók tanúvallomásait, hogy a kialakult gazdasági helyzetre tekintettel végül nem csak a felperest, de más munkavállalót sem vettek fel. A bizonyítási eljárás adataiból a másodfokú bíróság álláspontja szerint az a helyes következtetés volt levonható, hogy a felperes a balesetet megelőzően folyamatos munkaviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezett, de rendszeres munkabér-jövedelemre a balesetet követően sem számíthatott alappal, ezért az általa igényelt kártérítési járadék alapját képező rendszeres jövedelemkiesése nem volt. Tehát igényének jogalapja a Ptk. 356. § (1) bekezdésére tekintettel hiányzik, melyből következően a járadék összecszerúságát a perben már nem kellett vizsgálni.

A másodfokú bíróság azonban úgy foglalt állást, hogy a felperest a balesettel okozati összefüggésben ténylegesen kár érte, mert életminősége negatív módon megváltozott, munkaerő-piaci helyzete elnehezült, ezért részére nem vagyoni kártérítés megállapítása indokolt. Ez ugyanis az emberi személyiség értékminőségének a csökkenése, amely akkor állapítható meg, ha a személyiséget jellemző helyzet kedvezőtlenebbül, a korábbihoz képest hátrányosan megváltozik. A felperesnek a balesettel okozati összefüggésben orvosszakértői véleménnyel bizonyítottan sérült az egészséghez való joga, továbbá a balesettel okozati összefüggésben megállapított 10%-os mértékű egészségkárosodása megnehezíti a mindennapi életben való részvételét. Károsodása maradandó, tanult asztalos szakmájának végzésére alkalmatlanná vált, csak segédmunkát tud végezni, megmaradt munkaerejét azóta az adott munkaerő-piaci helyzet függvényében hasznosítja, ezért életkorára tekintettel is, részére 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megállapítása volt indokolt a kár bekövetkeztét követő naptól számított törvényes késedelmi kamataival együtt, amelynek megfizetésére az alpereseket a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelezte.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének „hatályában fenntartását” kérte. Állította, hogy a másodfokú bíróság ítéletében a helytálló tényállás megállapítása után téves jogkövetkeztetést levonva változtatta meg részben az elsőfokú bíróság ítéletét. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság F.I. és Cs.F. tanúk vallomását, valamint saját aláírásukkal ellátott és a perben becsatolt okiratokat nem fogadta el hitelt érdemlő bizonyítékként. A felperes álláspontja szerint egyetlen munkaadótól sem várható el, hogy nyugdíjas koráig alkalmazza a munkavállalót vagy legalábbis ilyen felelőtlen ígéretet tegyen. A vallomásokból az is leszűrhető, hogy a felperest nemcsak a gazdasági helyzet, hanem a kutyaharapás miatti kézsérülése miatt sem alkalmazták. Mindezek nyomán álláspontja szerint a másodfokú bíróság iratellenesen és tévesen következtetett arra, hogy a felperes a balesetet megelőzően folyamatos munkaviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezett, de rendszeres munkabér-jövedelemre a baleset bekövetkezését követően sem számíthatott alappal, ezért rendszeres jövedelemkiesése nem volt, emiatt igényének jogalapja hiányzik. A felperes szerint a két tanú ígérvényével a munkavégzésre irányuló akaratát igazolta, önhibáján kívül nem tudott elhelyezkedni, továbbá az eredeti asztalos szakmájában tovább dolgozásra alkalmatlanná vált, azóta pedig a felperes különböző jellegű segédmunkákat végez alkalmi jelleggel, ahogy ezt a másodfokú bíróság is rögzítette. Hivatkozott a felperes a Legfelsőbb Bíróságnak a Bírósági Határozatok Tárában 2004. évben megjelent 111. számú és a 1998. évben megjelent 19. számú eseti döntéseire is, amelyekből álláspontja szerint kitűnik, hogy a Ptk. 355. § (1),

valamint a 356. § (1) bekezdéséből nem következik az, hogy a keresetvesztéseget pótló járadékot csak olyan személy javára lehet megállapítani, aki a balesetet megelőzően megszakítás nélkül munkaviszonyban állt, vagy egyéb kereső foglalkozást folytatott. A Ptk. 357. §-ának (1) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy milyen esetben van helye keresetvesztéseget pótló járadék megállapításának, hanem csak azt szabályozza, hogy „általában” a keresetvesztéseget miként kell kiszámítani, ugyanezt rendezi a Ptk. 357. §-ának (2) és (3) bekezdése is.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg, hogy mely jogszabályba ütközik a jogerős ítéleti döntés. Tartalma szerint azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatva jövedelempótló járadékot nem ítélte meg javára, azonban a jogerős ítéletben a nem vagyoni kártérítés címén megítélt 500.000 forintot, illetőleg a másodfokú bíróság által hivatkozott a Kúria PK 44. számú állásfoglalásának alkalmazását nem támadta, bár kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság a kártérítést a keresetben foglaltaktól eltérő módon és formában ítélte meg.

A Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálati bíróság a felülvizsgálati eljárásban is kötve van a felek kérelméhez, a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem, valamint az ellenkérelem tartalmához. A kérelemhez kötöttség egyrészt a felülvizsgálat alapjának korlátozását jelenti, tehát a felülvizsgálati bíróság csak a kérelmekben megjelölt okokra alapítva vizsgálja felül a megtámadott határozatot, másrészt terjedelmi korlátozást is magában foglal, amennyiben a Kúria nem terjeszkedhet túl a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretein. Ebből következőn a felülvizsgálati bíróság nem foglalkozhat a megtámadott határozat jogszabálysértő voltának azon részével, amelyre az arra jogosultak nem hivatkoztak. Erre csak a Pp. 275. § (2) bekezdésének második, harmadik és negyedik fordulata alapján van lehetőség, ami az adott esetben nem valósult meg.

A felperes felülvizsgálati kérelme tartalma szerint tehát a bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt mérlegelését támadta. Ahogy azt a Kúria már több eseti döntésében is kifejtette, a fellebbezés, mint rendes, továbbá a felülvizsgálat, mint rendkívüli perorvoslat szabályainak egybevetéséből azt a következtetést lehet levonni, hogy a felülvizsgálati eljárás keretében a bizonyítékok újabb értékelésére, azok

felülmérlegelésére - megalapozatlanság hiányában - nincs jogi lehetőség. A jogerős ítélet pedig olyan iratellenes megállapítást, kirívó, okszerűtlen következtetést vagy logikai ellentmondást nem tartalmaz, amely a megalapozatlanságot alátámasztaná.

Az előbbiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő, ezért felülvizsgálati költséget javukra a Kúria nem ítélte meg. A le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén és 14. §-án alapul.

Budapest, 2013. november 27.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gelencsér Zoltán s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró*

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő

HM